

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Հայտնութեան բանաստեղծութիւնքն մեծ գործունէութեամբ կը շարունակեն . բայց տակաւին կատարեալ համաձայնութիւն մի չկազմուեցաւ մէջերնին 'ի մասին պայմանաց հաշտութե, քաղաքացիական վրէժնէ կողմին, Պանիոյ և Պոլիարիայի : Գծուարութիւնքն այս ապրտարեալ գաւառաց համար հաստատուելի նոր վարչական կառավարութեան վրայօք են . քանզի տէրութիւնքն գրեթէ կատարեալապէս համաձայն են 'ի մասին Սերվիոյ և Գառաւաղի իշխանութեանց , որոց կացութիւնք մի և նոյնը պիտի մնայ , ինչպէս որ էր պատերազմէն առաջ : Սակայն վերոյիշեալ ապստամբեալ գաւառաց համար միեւնոյն համաձայնութիւնք չկայ տէրութեանց մէջ . յորոց ոմանք կը պահանջեն՝ որպէսզի Հէրտէկովինի , Պանիոյ և Պոլիարիայի տեսակ մի վարչական ինքնօրինութիւն չնորհուի 'ի Բարձրագոյն Դրանէ . բայց կայսերական կառավարութիւնն մերժելով այս պահանջումն , խոստացաւ վարչական նոր կարգադրութիւն մի հաստատել յիշեալ գաւառաց համար և որ հետեւէ առհասարակ 'ի գործ գրութի կայսերութեան ուրիշ ամեն վիճայթիւներուն մէջ :

Բարձրագոյն Դուռն առ այժմ հաստատուն կը մնայ իւր այս առաջարկութեան վերայ . և թէպէտ սպառնական զրոյցներ տարածուեցան իբր թէ Ռուսիան առաջարկած լինի Աւստրիոյ , որ երկուքնին մէկտեղ զինուորական զօրութիւն գրաւեն զվերոյիշեալ երեք գաւառներն առ 'ի հաստատել զպահանջեալ վարչական ինքնօրինութիւնն , սակայն այս զրոյցներն անհիմն կերպին . քանզի նոյն գաւառաց զինուորական զորանուն չկրնար գործադրելի լինել ցորչափ որ այս ծանր ինքրոյն նկատմամբ համաձայնութիւն չլինի մեծ տէրութեանց մէջ :

Փարիզի ԼԱ ԲԻՒՍ լրագրոյն մէջ հետեւեալ տու-

ղերն կընթեռնուի , որք խաղաղութեան շուտով հաստատուելոյն հիմնաւոր յոյսեր կուտան .

«Աւստրիոյ և Անգղիոյ օգուտներն , կըսէ , մի և նոյնն են Արեւելեան ինքրոյն մէջ . քանզի այս երկու տէրութիւնքն ալ կերկնջին 'ի զարգացմանէ Սլաւեան յեղեղուն . ուստի երկուքն ևս իրենց ամեն ջանքն 'ի գործ պիտի դնեն համազօրութեամբ զԹուրքիան՝ որ շուտով խաղաղութիւնք հաստատէ և արդիւն զնուստիան զինուորական կերպիւ գրաւելու զՊոլիարիան : Յորչափ որ այս համաձայնութիւնք կայ Աւստրիոյ և Անգղիոյ մէջ , Պարսկի 'գահճին ընթացքն ևս յայտնի լինելով 'ի մասին այս ինքրոյն , նմանապէս Գաղղիոյ կառավարութեան կամքն ևս հաստատուն լինելով չպաշտպանել ոչ մէկ և ոչ միւս կողմը , տարակից չկայ թէ Ռուսիան պիտի չուզէ մինակ ձեռք զարնել այսպիսի ծանր գործոյ մի . հետեւաբար հաշտութեան պայմաններն որ յառաջ ըստ կարելոյն կարգադրելու պիտի աշխատի՝ :

Կը հաւատան թէ զօրապետ Սումարաթօֆ կ'ոմսն՝ որ Աւստրիոյ կայսեր ինքնագիր նամակ մի բերեալ էր Չարին կողմանէ , վէճնայէն մեկնելով 'ի Պէլկրատ գացել է , Ալէքսանդր կայսեր փափաքն հաղորդելու համար Միլան իշխանին , որպէսզի որոշուէ մերժէ զտիտղոսն ի աղաւթին , զոր Չէրնոյիէֆ զօրապետն և Սերվիոյ զօրաբանակն՝ կամեցան մատուցանել նմա : Նմանապէս կը հաւատան թէ Աւստրիոյ ընդհանուր հիւպատոս 'ի Պէլկրատ՝ վրէժ կ'ոման հրաման ընդունել է 'ի կառավարութեան իւրմէ՝ իւր գրօշակն ի ջեյնիւ և մեկնելով 'ի Պէլկրատէ , Եթէ Միլան իշխանն զինքն «Թագաւոր Սերվիոյ» հրատարակէ պաշտօնապէս :

Բարձրագոյն Դուռն՝ հեռագրական դժիւ , իմաց տուաւ օտար տէրութեանց քով եղած իւր ներկայացուցիչներուն թէ կայսերական կառավարութիւնն մինչև յայսօր 20,000 օսման-

եան լուր գրած է ընդ տրամադրութեամբ յանձնաժողովոյն՝ 'ի մօտ աւուրս 'ի Պոլիարիայ տան յուղարկելոյ , որպէսզի հոգ տանի ապրտամբութեան զոհ եղող խղճալեաց ստիպողական կարօտութիւնները լցուցանելու : Բաց յայտանէ հարկաւոր միջոցներն 'ի գործ դրուած են վրան շուտով վերաշինութեան հրկիզեալ գիւղերէն . և այս նպատակին համար 'ի Բարձրագոյն Դրանէ , յատկացեալ օգնութեանէ՝ իրատ, շինութեան տախտակներ և ուրիշ ատաղձ (քէրասթէ) կը մատուցուի 'ի դրացի մահմետական և քրիստոնեայ գիւղերէն :

Վերջապէս Բարձրագոյն Դուռն կը հաւատէ թէ ամենին բան մի զանց չէ ըրած թեթեւցրեալ համար զտառապանքն՝ որոյ պատճառ եւ զեն Պոլիարիայի ապստամբական դէպքն :

Որպէսզի արտաքոյ կարգի ժողովոյն :

Յանցելում շարաթու 'ի Բարձրագոյն Դուռն գումարեալ արտաքոյ կարգի մեծ ժողովոյն մէջ , ուր ներկայ էին մահմետական և քրիստոնեայ բարձրաստիճան պաշտօնատարք և Շուրայի—Տէվէթին բոլոր անդամքն , ընդ ամենայն 120 անձինք , հետեւեալ որոշումներն եղան .

Օրէնսդիր ժողով մի պիտի հաստատուի՝ բաղկացեալ 'ի 150 անդամոց , որոյ պաշտօնն պիտի լինի վիճարանութեան և քննութեան ներքեւ գնել և քուէարկութեամբ վճռել զծրագիրն օրինաց՝ առաջարկելոյ 'ի տնտեսական խորհրդոյ : Բաց յայտանէ Շերակուտի առեան մի պիտի հաստատուի՝ բաղկացեալ 'ի 50 անդամոց՝ նշանակելոյ 'ի կայսերական կառավարութեան և որ պիտի ծառայէ իբրև հակադէմոս յիշեալ օրէնսդիր ընտրական ժողովոյն :

Գաղով գաւառական վարչութեան հսկողութեանն , որոշեցաւ թէ՝ փոխանակ յանձնելոյ զայն յատուկ խառն յանձնաժողովոյ՝ ինչպէս որ յառաջագոյն տնօրինեալ էր , նոյն հսկողութիւնն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՃԱՆԿ ԳԼԽՈՑ

Տեառն Էրեւանի Պատմ.-Իշխ. Երեւանի (1)

Յոր գրեաց պատուելի Տիգրան Հ. Թ. Սափալեանց թիւնացի՝ նախկին դասատու , ժառանգաւորաց լրացիլ եւ նախկին քարտուղար Պատրիարքարանի պրոք Եսայեանց վանացն Ս. Երուսաղէմի :

(Շարունակութիւն : Տես 1047 , 1048 եւ 1049 թիւոց) :

143. Մարտիրոս Եղիշտացի . Յափշտակել զբաց զԳողգոթայն , Նորդուլիւնք ի տաճարն զԵրեւանի Տիրամբ . (1418—1451) :

144. Եսայի Բ. Արարած Գ. Ժողով ի փերաւրս : Նամակ Եղիշտէ Դ. ի առ կոստանդին լրացիլ : Նուիրակք Նիկիոյցոս Ե. ի առ Արեւելեան իշխանս . (1424—1461) :

145. Պետրոս և Յովհաննէս Ե. վատահոթիւն Հայ Միաբանութեան առ Մէմլուքս Երուսաղէմի : Կիպրոս անկանի ընդ ձեռամբ վենետիկեաց . (1461—1491) :

146. Մարտիրոս Բ. Պետրոս Բ. փոփոխութիւնք քաղաքականութեան Եւրոպիոյ , Դանաւ Դաւրի Սուլթանն Եղիշտոսի . սպառնալիք նորա ի կործանումն քրիստոնէութեան ի սուրբ

(1) Այս ձեռագիր պատուական մատենան՝ գոր կը փոխարինի 'ի յոյս ընծայեալ տեսանել շնորհիւ ազգային բարեբախտի միոյ , բաղկացեալ է 'ի քառաձայ 1611 երեսոց եւ բաժանեալ յութ գիրքս :

Երկրէ . Նորդուլիւնք ի ձեռն Պետրոս Պատրիարքի . (1491—1517) :

ԳԻՐԲ 2.

Ի տիրելոյ Յովաննիս Գուրգենի Երեւանի , ցվերաւորդութիւնն սուրբ Արտուրոյ , կամ միւրեւ . Գրիգոր Շղթայակիր . (1517—1717) :

ԳԼ. Ա. ի տիրելոյ օսմանցոյ Ս. Երկրին՝ մինչև ցրդիգոր Ե. Պարոն—Տէր . 1517—1612) :

147. Սուլթան Սէլիմ առնու զԵրուսաղէմ և զԵղիշտոս : Վախճան հարստութեան Մէմլուքաց , Լուտեր աղանդապետ . (1517—1521) :

148. Աստուածատուր Բ. Սուլթան Սելէյման կանգնէ զգարիսպո Երուսաղէմի : Աստուածատուր Պատրիարք գնայ ի Կ. Պոլիս . (1521—1541) :

149. Փիլիպպոս : Անգրէաս . Աստուածատուր Գ. Յափշտակութիւն վանաց վերնատան ի ձեռաց Փրանկիսկեան կրօնաւորաց : Աստուածատուր և Անգրէաս շինեն զուրր Համարձման եկեղեցին . Առուին Եկպրոսի յՕսմանցոյ : Նորդուլիւնք Գրիգորեան տօմարի . (1542—89) :

150. Դաւիթ Բ. Չրկանք Հայ Միաբանութեան : Անկամ Ս. Աթուոյն ընդ պարտիւք : Ազարիս կաթողիկոս և Բաբեղ վարդապետ Բաղիւնցի : Օգնութիւն նոցա վանն աղատութեան պարտուց Ս. Աթուոյն : Դաւուտ նշանաւոր արանց յԵրուսաղէմ և գործք նոցա . (1589—1612) :

ԳԼ. Բ. ի սկզբանէ պատրիարքութեան Գրիգորի Պարոն—Տիրի՝ մինչև ցվէճն Յունաց ընդ Հայոց վանն մեծի վանաց սուրբ Յակոբայ . (1612—1656) :

151. Յաւուրս վարդապետ և գործոց Պարոն—Տիրի

Բ. և բարձրանալոյ նորա յԱթու պատրիարքութեան :

152. Վանն ծուղատիկ և որ ինչ զհետ նորա պատահեցան աղէտք . (1634) :

153. Շարայարութիւն :

154. Սիմէոն կաթողիկոս Սոյ գայ յԵրուսաղէմ՝ ժողով ի պէտս բարեկարգութեան վիշտք Պարոն—Տիրի ի Մահմետականաց : Երթ նորա ի Կ. Պոլիս , և վախճան . (1634—1645) :

155. Աստուածատուր Գ. Փիլիպպոս կաթողիկոս Էջմիածնի և Ներսէս կաթողիկոս Սոյ գան յԵրուսաղէմ՝ ժողով ի Ս. Յակոբ : Վէճք Յունաց ընդ Հայոց ի Բէթլէէմ : Սեղբոսորոս ամիրայ : Չրկանք Լատինաց , և չարութիւնք Յունաց առ Լատին Երեւանութիւնն . (1645—1656) :

ԳԼ. Գ. ի սկզբանէ վիճին Յունաց ընդ Հայոց վանն մեծի վանաց Ս. Յակոբայ , մինչև ցկատարած կենաց Աստուածատուր . (1656—1670) :

156. Չարութիւն Յունաց առ Աստուածատուր Պատրիարք : Վէճք վանն սեփականութեանց Հայոց : Երթ Աստուածատուր ի Կ. Պոլիս : Եղիաւ զար վարդապետ . (1656) :

157. Աստուածատուր Պատրիարք դառնայ յԵրուսաղէմ . հաստատէ զԵղիաւար փոխանակ իւր : Յոյնք արեւն վանաց Ս. Յակոբայ , Գլխատուան Յոյն Պատրիարքին : Աստուածատուր կրկին անգամ երթայ ի Կ. Պոլիս : Հայք առնուն յետս զվանս . (1657—1659) :

158. Փառաւորութիւն Եղիաւարու : Օժանի կաթողիկոս : Գծուութիւնք վանն այնք ի մէջ նորա , Աստուածատուր և Մարտիրոս վարդա-

ԱՂԳԱՅԻՆ

Կ. Պօլսոյ Ս. Պատրիարք Հայրն մեր՝ վերջաց-
եալ անոյս ջին՝ ընկերութեամբ գլխաւոր եկե-
ղեցականաց, բարձրա՝ Մեծ—Եպարգոսին աշա-
րանքն երթալով, մատոյց նմա կարեւոր յայտա-
դիր մի թուրքերէն դրեալ, որոյ հայերէն
թարգմանութիւնն հետեւեալն է.

«Օսմանեան մեծադոր տէրութեան հպատակ՝
Հայոց աղգին մեծադորն մատը՝ օգտատախա-
կայեան հոգմանն ներքն Օսմանեան երկրին Ա-
րիկ կողմերը կրնալի, և հարկ Հիւսիսային
աղգին որ տաւաւորով և հոգադորութեամբ
գրաւորով երկրին ու հայրենեաց մեծապէս
օգտակար եղած է, և ցարդ հաւատարմութեան
ընթացին Հիւսիսային կողմէն որ և է հոգեւոր և
գլխաւորութեանց տեղի տուած չէ:

«Սակայն առ ևս յայտնի է, որ դաւաճները
լեւել մը անձեռնհաս պաշտօնեայք օրինաց ճշդիւ
գործադրութեան չհսկելուն մեր աղգին այս
հաւատարմութեան անհատական մասը հարստա-
ւորէ՝ ներքեւէ դերձ մնացած չեն. ճնշուելն,
և անգործութիւնն և անձնական ազատութիւն
չեն վայելիր:

«Մեր աղգայնոց Արիկ շատ տեղերը կրած
հարստաւորութեանց ինչ տեսակ բան ըլլալը և
որ տեղեւանք ի գործ դրուելը, հարստա-
ւորութեան օրոնք ինչեք և ժողովրդեան անհրաժեշտ
ոչեքերն ինչ բազմապէս Պատրիարքարանէս
մինչև ցարդ առ Բ. Դաւան դանապան տեսներ
մատուցած թագրիւններով, ծրագրիւններով
պարզութեամբ և բացատրութեամբ են: Սոյոք է թէ
որ ամենք բարձրագոյն համար Բ. Դաւան շատ ու
շատ հրամանագրեր և երբեմն ալ յատուկ քնն-
նիչներ դրուած են, սակայն մեր աղգայնք
անդորր կեանք ունեցած չեն և փափաքած
արգիւնք չէ տեսնուած, ինչպէս կրհատուեն
վերջին մէկ քանի ամսոյ մէջ հակառակ բարե-
կեանք կրտաւարութեան կամաց դաւաճները
տեղի գաւած այն ցուպի գեղքերը զորս յայտ-
նած եւր թագրիւններով:

«Եւ բարձրագոյն փորձերը զոյց տուած են որ
հարստաւորութեան բարձրագոյն և գանգատանաց
վերջ տալու համար մինչև ցարդ ի գործ դր-
ուած միջոցները բաւական եղած չեն, կրհա-
մարձակիմք այս մասին ինչ ինչ խնդիրներ ներ-
կայանել Ձեր բարձրութեան:

Ա. Հոգային խնդրոյն նկատմամբ թագրիւր մը
կրտաւորութեան և մատուցած էինք որ Տիրանը—
Հիւսիսային պաշտօնատուներ յատկապէս կաղ-
մուած յանձնաժողովին յանձնուած և օրինաց
համեմատ անոր պարտականութիւնն ընդուն-
ուած է. նոյնի գործադրութիւնը:

Բ. Վանքից կարեւորները մահիւրէ և սուր-
քէ ազատ ըլլան:

յանձնուի դաւաճական խառն ժողովոյ (խոս-
քէ մէջին), որք բազմաթիւ են ի պաշտօնա-
տարաց և ի փոխանորդաց զանազան հասարա-
կութեանց, և որք հաստատեալ են ի դաւաճ
յորմէհեան վիշալեթներու համար կարգադրեալ
օրէնքն ի գործ կըդրուին:

Որպէսզի օրէնքներ ժողովն կարող լինի գու-
մարիլ առաջիկայ Յանգիւրի ինչ, որոշեցաւ ան-
դամներ չընտրել առաջին նիստին համար, այլ
կաղմել զնոր երեսփոխանական ժողովն, ընտ-
րելով նորա անդամներն մէջիններուն մէջէն,
որք աղգին հաստատեալ են ի դաւաճ:

Վերջինեւ արտաքոյ կարգի մեծ ժողովն
խորհրդակցեցաւ նաեւ ի վերայ առաջարկու-
թեանց մեծ տէրութեանց ի մասին պայմանաց
հաշտութեան, և որոշեց, եթէ մեր ընդունած
տեղեկութիւնքն ճիշտ են, չընդունել զպա-
հանձնուած նորա վանս վարչական ինչօրինու-
թեան ազատամբեալ երկոյ դաւաճաց, ինչպէս
նաեւ զմիջադէպին գաղտնիութիւնն որ պիտի
կրտաւորէ ինչեւ դաւաճաց ընտրելի արտա-
նութիւնքն, և փոխարէն այս պայմանները,
բարձրագոյն Դաւան կրտաւորութեան մեծ տէրու-
թեանց վնոր վարչական գրութիւնն որ գրեթէ
ոսկանադրական կըհամարուի, և որ ի գործ
պիտի դրուի օսմանեան բոլոր դաւաճաց մէջ:

—Ի Կ. Պօլսոյ կղզիին թէ Պատրիարքարան
երկուշաբթի օրն արտաքոյ կարգի նիստ, մի ը-
րերէ, որպէսզի նոր հաստատուելի աղգային
երեսփոխանական ընդհանուր ժողովին և Յե-
րակոսի տեսներն կանոններն որոշէ: Ինչպէս
կրտաւորուի, Բ. Դաւան ամեն ջանք ի գործ դնել,
որ յառաջ ընթացիւ համար դիտարկուորութիւնն
վարչական նոր անօրէնութեանց:

—Առաքողութեան պատգամ ի Կ. Պօլսոյ
միջմա. Ձգի կոմսն, իւր նոր վիշալեթին օգու-
թութեամբ մատուցանելոյ առթիւ, պատուա-
կան ասանախօսութիւն մը ըրեր է, յորմէ գլխ-
աղգայ տոյգին կըքաղենք:

«Իմ օգնականութեան ճշգրտեմ անկեղծ բա-
րեկամ, բարի դրացի և յիշատակեալ վիշալեթ,
հաճութեամբ քրտի պիտի տեսնէ զաւարտութիւն
հայրական մարդասիրութեանց ձերոյ՝ առանց
խնորութեան, ի վերայ բոլոր հոգստակաց ըն-
դարձակ կայտերութեան ձերոյ, որոյ բարօրու-
թիւնն և յաղորդութիւնն ոչտախա պիտի աւելնան
գործադրութեամբ նիւթական և մտաւորական
նոր բարեկարգութեանց՝ չնորհելոյ մարդասի-
րութեան ի կայսերաց, վնասօրէնութեան ձերմէ»:

պետի, Հակառակութիւնք Յակոբ կաթողիկոսի
ընդդէմ՝ եղիազարու, և հերքումն նորին զԹ.
գլխաւոր կանոնաց, որոյ տայր նմա եղիազար իւ-
րու գաղն սիրոյ և միատեսութեան: Յակոբ կա-
թողիկոս դայ ի Յիւսէփին, և անոր յերուսա-
ղէմ. (1660—1661):

159. Եղիազար ընդունել ընդհանրատեսութեան
կաթողիկոսութեանն և զնախնակալութիւն Ս.
Աթուոյն, ապա և զպատրիարքութիւնն: Յոհնէ
զմիւսն: Տարագարտ ջանք հաշտեցուցանե-
լոյ զՅակոբ կաթողիկոս և զՄարտիրոս վարդա-
պետ ընդ Եղիազարու. (1666):

160. Մարտիրոս հաստատի ի պատրիարքու-
թեան, և դաւաճուել ընդ Եղիազարու. (1667):

161. Անգլուս թիմ աղցողութիւնք երկուց կա-
թողիկոսաց: Գլխաւորութիւնք Միւսարանաց Ս. Յա-
կոբայ ընդ Մարտիրոսի վանս երկուց հրամանա-
դրաց: Զատուգլութիւն Միւսարանաց և Մար-
տիրոսի զԵղիազարէ: Վարձան Աստուածատուր
Պատրիարքի. (1668—1670):

Գլ. Դ. Շարայարութիւն յաւանաց վանս
պատրիարքութեան և կաթողիկոսութեան,
մինչև ցրիկոս Շղթայակիր. (1670—1717):

162. Մարտիրոս վարդապետ վարէ զԱթուոն
սուրբ երկրորդ անգամ: Թուղթ Ձեմէիլայ վն
աղանդոյն իւստերի և Կալիկին. (1671—1672):

163. Եղիազար վերադառնալ առնու զպատրիար-
քութիւնն, Հաշտութիւն նորա ընդ Մարտիրո-
սի. (1672—1677):

164. Վտանգ ուխտաւորաց յերեսաց Արարաց
ի ճանապարհին Յորդանոսի. (1677):

165. Դարձ Յակոբ կաթողիկոսի յէջմիածնէ ի
Կ. Պօլսոյ, և վախճան նորա: Կոյումն Եղիազա-
րու ի հայրապետութիւն ամենայն Հայոց: Երթ
նորա ի Կ. Պօլսոյ. 1677—1688):

166. Նորագլութիւնք և շնորհաւոր ի Ս. Տեղիս
և ի վանորայ, ի ձեռն Եղիազար կաթողիկոսի

167. Մարտիրոս միւսարանաց եղանէ յԱթուոն:
Վէճք նորա ընդ Յոյն Պատրիարքին վանս սուրբ
Տեղեաց: Վախճանի. (1682—1684):

168. Յովհաննէս Բ. Միւսար: Լաւնք առնուն
ի Յանայ զկանխաւ ստացեալ տեղիս իւրեանց:
Ներգաւոր խորհուրդք Յանայ ընդդէմ Հայոց:
Անիրաւութիւն Սիւնյուց: Ներգլութիւն սուրբ
Աթուոյն. (1685—1692):

169. Միւսար Յովհաննէս. ուղեւորութիւնք նո-
րին. ընտրել Պատրիարք. դայ յերեսացէմ. շի-
նութիւնք նորին: Աղմուկք քաղաքականք.
Ժանտախտ. յուղմունք ի մէջ Միւսարանութեան:
Սիրալիր յարաբերութիւնք Միւսարայ ընդ Փրան-
կիականս: Վանքն Յովհաննէս և Անայի: Ան-
կուսն նաւուն ուխտաւորաց ի ձեռն գաղղիաց-
ւոց, և դեղամահ զրաւուն Պաւլոս վարդապե-
տի ի կենաց. 1692—1695):

170. Շարայարութիւն: Միւսար Պատրիարք
մեկնի յԱթուոյն: Վախճան Յովհաննէս Պա-
րիարքի: Միւսարութիւն երկուց պատրիարքու-
թեանց առ Աւետիք վարդապետաւ: Միւսար
դաւանայ յերեսացէմ, առեալ կրկին զպատ-
րիարքութիւնն: Յաղթութիւնք Մէհմէտ վա-
չայի ի վերայ Արարաց. 1695—1703):

171. Շարայարութիւն: Խառնութիւնք քա-

Գ. Շահ Հիւսէյին օղլու Հիւսէյին և Կիւլապ
օղլու Աղիւղ և Ապալու Ֆէթիման պէյերն և Դան
զալ աղան Սպախլ Բահման և ասոնց նմանն
ըր, որոնց հարստաւորութիւնքն ու ապստա-
նական արարքը քանիցս հաստատուած են և
ժողովուրդը շարունակ և դաւանապէս կըդան
գաւի ասոնց համար, ըստ օրինի պատժել և
հեռացնել:

Գ. Յանձնաժողով մը կաղմէ Բ. Դաւան, որուն
մէջ գտնուին նաեւ Պատրիարքարանէս յոյ
արուելիք անձինք, և իրաւոր իշխանութեամբ
Արիկ զրկէ, որ հարստաւորութիւնները քննէ
և բարձման գարման տանի:

Ե. Բ. Դաւան Մէհմէտ Միւսարիին նախադա-
հութեանը տակ մնայուն խառն ժողով մը հա-
տատուի, որ պաշտօն ունենայ Պատրիարքարա-
նէս ներկայացեալ խնդրոյ մասին հարկ եղած
խորհիլ և գործադրութեանը համար բարձրա-
գոյն հրաման տանալ:

Զ. Այն հայր՝ որ տակաւին 21 տարին լրացու-
ցած չէ, երբ կրօնափոխութեան դիմէ, այն-
պիսոյն դաւանութիւնն ու խօսքը չբռնուի,
ինչպէս կըտրամադրէ անչափահասներու համար
գործադրութեան մէջ եղած օրէնքը:

Ը. Քրիստոնեաները վիւսյութիւն տալու ի-
րաւունքն չզրկել:

Անտարախոյս ըլլալով որ մեր այն առաջա-
կութիւնն ու ինքիւրը այս ժամանակի մէջ,
յորում բարեխնամ տէրութիւնը կըփափաքի
որ առհասարակ օսմանեան հպատակները ան-
դորր ու երկնային կեանք ունենան և կատար-
եալ ազատութիւն վայելեն, մեր դաւաճացի
աղգայնոց համար հարկ եղած կենաց, պատու
և ընչից ապահովութիւնը փափաքուած աստի-
ճանին հասցնելու և դանդաղատանաց վախճան
տալու մեծապէս պիտի նպաստեն: Հայ աղգը
առ Օսմանեան մեծադոր տէրութիւնն ունեցած
վաղեմի և կատարեալ հաւատարմութիւնը ա-
ւելի եւս ամրապնդելու փափաքով կուգայ
խնդրել Ձեր բարձրութեանն որ առ այս Ձեր
չնորհքն ու գլխաւորութիւնն ընծայել բարեհաճիք:

ԱՐՇԱԼՈՅՍՈՅ 1047 թուոյն մէջ հետեւեալաղ-
գային պաշտօն. ծանուցումն հրատարակելիք:
Ըստ նորոգ կարգադրութեան կեդրոնական
վարչութեան, աղգային ժողովոյն ունեւորու-
թեան ներկայանալու փափաքող անձանց մասին
1874 թիւ 14 թուականաւ հրատարակուած ծա-
նուցումը կըկրկնուի հետեւեալ կերպիւ:

Ժողովին ունեւորութիւնն ընելու փափաքող-
ներն ինչպէս ասկէ առաջ՝ նոյնպէս և այսու-
հետեւ սահմանեալ թուով մը միայն պիտի ըն-
դունուին: Բայ ի եկեղեցական Հայրերէն,
նախկին երեսփոխաններէն և աղգային լրագրա-
պետներէն որոնք արդէն թոյլտուութիւն ու-

ղաքականք: Իսմայէլ փաշա յաջորդէ զԿիւրճի
Մէհմէտն: Անկուսն Ա. Ե. Պատրիարքի: Միւսար
կրկին հաստատի իշխանութեան վախճան նորա:

172. Իշխանութիւն բռնաւոր պատրիարքաց,
առ որովք ցաւալի վիճակ Ս. Աթուոյն: Թըզ-
թակցութիւնք Միւսարանութեան ընդ Աղեք-
սանդր կաթողիկոսի. (1704—1715):

173. Շարայարութիւն: Վերջին աւեր և ճըղ-
նաժամ Միւսարանութեան Ս. Աթուոյն: Յով-
հաննէս Բաղիւշեցի դայ յոյսկութիւն սուրբ Ա-
թուոյն: Յովհաննէս վարդապետ Գանձակեցի,
և շարութիւնք գործակալաց նորին: Դարձ Յով-
նանէս բաղիւշեցաց. երախտիք նորին առ Ս.
Աթուոն. ընտրել Պատրիարք Կ. Պօլսոյ, և Գրե-
գոր վարդապետ (Շղթայակիր) Պատրիարք երու-
սաղէմի. (1713—1717):

Գ. Ի. Բ. Ե.
Ի վերանորոգութեան Ս. Արուոյն միջնէ ի սկիզբն
մեծի վիճին Յանայ ընդ Հայոց վանս վաճագ սուրբ
Յակոբայ. (1717—1803):

Գլ. Ա. Ի վերանորոգութեան սուրբ Սթուոյն
մինչև ցրիկոս զմէհ Յանայ ընդ Հայոց վանս
վանաց սուրբ Յակոբայ. (1717—1735):

174. Գրիգոր Զ. Շղթայակիր: Կարգադրու-
թիւնք նորա յառնուլ դաւաճ զնորմանց Ս.
Աթուոյն: Նորոգութիւն Ս. Յարութեան տա-
ճարի: Նոր ստացուածք ի Յովհաննէս: Գրիգոր
Շղթայակիր եղանէ յերեսացէմ. բարեկարգու-
թիւնք նորա և վճարմունք պարտույն: Վճիռք
աղգային բարձրագոյն ժողովոյ Կ. Պօլսոյ ի զգու-
շութիւն ապագայ շորհաց և զեղծմանց սուրբ

ՔԱՆԱՅԱՆ ԽՈՒՐԱՅ

Զմիռնիա, 2 Հոկտեմբեր:

Հինգշաբթի առաւօտուն բազմաթիւ թնդա-
նօթաց արձակումն, ի նաւահանգիստ մեր գլխա-
նուած Ռուս պատերազմական ամեն նաւուց
անազան դրօշակներով զարդարուին և բոլոր
առաստեաց առաջատակալ սիւներուն վերայ
բռնելով հաւաքազարդեցին՝ ծանուցին հասա-
նակութեան զնորհարար գալուստ բարձրաւ
տիմանդուրի դ. քսուհւոյն՝ Մարիա Ալեքսանդրով-
նայի, որ Անդղիոյ վեհա. Թագուհւոյն երկրորդ
որդւոյն լծակիցն և օգոս. Չարին գլխատրն է:
Նորին կայսերադն Բարձրութիւնն՝ Լիւթտիս
կոչուած չողեշարժ գեղեցիկ ֆուէկաթով եկաւ,
որում բնկերացեալ էր անգղիական զրահաւոր
չողեհնաւն Raleigh անուանեալ: Պատերազմական
օտար նաւերն ևս բոլոր օրն դրօշակներով զար-
դարուած էին և շէ թնդանօթ արձակելով ող-
ջունեցին զգալուստ կայս. Մեծ—Քսուհւոյն:

Հինգշաբթի գիշերն ի պատիւ Ն. Բարձրու-
թեան ամենագեղեցիկ ճրագավարութիւն եղև
ի նաւահանգիստ մեր. ուր ներկայ գտնուած
Ռուսիոյ նաւատորմի զառաւորապէս լուսա-
ւորեալ սքանչելի տեսարան մի կը ներկայացնէր
բազմաթիւ ժողովուրդ, որ ի ծովեզերքն գու-
մարեալ կը զմայլէին ի վերայ Պէնկալեան ճա-
ռագայթափայլ լուսաւորութեանց և արուես-
տական դանազան հրախաղութեանց:

Երէկ առաւօտուն Լիւթտիս չողեհնաւն յորում
կը զանուի Խորհրդարանի դ. քսուհւոյն, բնկերաց-
եալ ի վերայիցեալ անգղիական զրահաւոր շո-
ղեհնաւէն մեկնեցաւ ի Մայլմա երթալու, ու-
րում հետեւելով մեկնեցան Ռուսաց պատերազ-
մական ամեն նաւերն:

Մեր նախնիքաց թուոյն մէջ վսե. Եռասփ-
եան Յովսէփ Չէլչէպիկն յետագիւց վերադարձն
յիշելով, մոռացանք յաւելցնելու թէ հետը
բերած է զմեծ սրդին իւր քաջատոհմիկ Պետ-
րոս Պէյն, իննետասնամեայ չքնաղ և չնորհալի
երիտասարդ մի, որ իւր ուսմանքն յոյժ յաշո-
ղութեամբ կատարած է Չիլչէպիկոյ մէջ:

Գողթութիւններն թէ գիշերն և թէ ցերեկն,
նմանապէս զինու սպառնալիքօք յափշտակու-
թիւնքն՝ գոթազգաբար, կը շարունակեն միշտ:
Երեքշաբթի օրն Հայ պատուաւոր բնտանիք մի
Յունաց հիւանդանոցին փողոցն երկու յոյս սրի-
կայից հանդիպեցան, որք դանակն ի ձեռին
յարձակելով նոցա վերայ՝ յափշտակեցին սոկի
ժամացոյց մի հանդերձ ոսկի չղձայով: Այս
չարագործութիւնն տխուր ապաւորութիւն մի
բրաւ մեր բոլոր ազգայնոց վերայ: Բարեբաղ-
դարար կըլսեմք թէ ոստիկանութիւնն յաշողեր
է ձեռք ձգել զյիշեալ սրիկաներն, ինչպէս նաև
երկու գլխաւոր գողեր՝ Մայլմէզաքի և Վուլթո-
թաքի անուանեալ, որք իրենց զանազան ե-
ղեհագործութեամբքն հուշակեալ են:

Ռուսաց առեւտրական բնկերութեան մէկ
չողեհնաւը հինգշաբթի գիշեր ամրոցին առջև
Սմիլնի անուանեալ հեղինակն փոքրիկ չողե-
հնաւոյն վերայ ինչպով ծովատոյչ բրաւ զայն:
Բարեբաղդարար բոլոր ճանապարհորդք ան-
գլխաւ ազատեցան:

Կ. Պօլսոյ ԼԱՅՄ հանդիսին Տէր—Ի հազիր
արժաւ. Հմայեակ ծայրագոյն վարդապետն երէկ
հասաւ ի քաղաքս Ալեքսանդրիայէն դալով:

Պրազիկոյ օգոստ. կայսրն Տօն Բէտրօ, որ
բնկերութեամբ լծակցին իւրոյ կայսրուհւոյն ի
Կ. Պօլս կը գտնուի ծայտեալ կերպարանաւ,
յանցելով չաբաթու ներկայացաւ վեհափառ
Սուլթանին, յորմէ բազում մեծարանօք բն-
գունեցաւ: Տօն Բէտրօ կայսրն, որոյ հօրա-
տակաց թիւն 10 միլիօնի կը հասնի, ուշիմ և զիտ-
նական տնձմն է, և շուտով մատենա մի պի-
տի հրատարակէ, որ ոտորագրութիւնը պիտի
լինի իւր գանազան ճանապարհորդութեանց,
զորս բրաւ ի Հին և ի Նոր Աշխարհ:

Կիսմանմք թէ Ս. Երուսաղէմայ նախորդ
միաբան արժաւ. տէր Մովսէս ծայրագոյն վար-
դապետն՝ Առաջնորդական Տեղապահ կարդե-
ցաւ ի Մարաշ, ուր պիտի երթայ մօտ օրերօ:

—Վսե. Երաման Գէորգ—Պէյն՝ որ յամաց
հետէ ի փարիզ կը բնակի հանդերձ իւր բնտան-
եօք, հաճեցաւ ինչպէս ամեն տարի, նմանա-
պէս այս տարի ևս հազար օխտ բրինձ յուղար-
կել յազգային հիւանդանոցն Կ. Պօլսոյ:

—Կըլսեմք թէ ՆԱՐԱԳԻՐ անուն հայերէն
թերթն բոլորովին խափանուեր է բարձրագոյն
հրամանաւ. իսկ ՍԱՅԱԼ կոչուած ծայրաշարժ
թերթն վաճառելու ամօնը՝ դատարեցաւ:

—Դարձեալ կըլսեմք թէ ԱՐԱՐԱՏ անուամբ
հայերէն նոր օրաթերթ մի հաստատուեր է և
կը հրատարակուի ի Կ. Պօլս, խմբագրութեամբ
Ալիաթեան յարգոյ Մամիկոն Էֆենտիի: Ու-
րում կարողութիւն և յաշողութիւն կը բարե-
մաղթեմք ի բոլոր սրտէ:

—Մայրաքաղաքի թուրք լրագրաց խմբա-
գիրներն ի Բարձրագոյն Գուռն կանչուելով
խտուր յանդիմանուեցան իրենց վերջին թեր-
թերուն մէջ գործածած բուռն և դրդուն լեզ-
ուն համար, և ազգարարութիւն եղաւ որ
եթէ այսուհետեւ ալ կրօնական հակակրօթեանց
վերաբերեալ խնդրոց վրայ վիճարանեն, թեր-
թերն ի սպառ պիտի խափանի: ՄԱՍԻՍ

—Կ. Պօլսոյ ՎԱՔԸԹ անուն թուրքերէն լրա-
գիրն կըսէ թէ՝ Դուլայէն երէկ ընդունուած
հեռագրոյ մի համեմատ՝ Ռուս կամաւոր զին-
ուորաց և պաշտօնատարաց (օֆիսի) իմն՝ որք
մինչև յայսօր Դուլայի առջև են անցնելով ի
Սերվիա գնացին, 12,000ի կը հասնի: Այս թուոյն
մէջ պարունակեալ չեն այն Ռուս կամաւորք,
որ Դանուբին միւս կողմերէն անցան:

—Հերէքի բարեկարգութեան մասնագործ-
վոյն քարտուղար մեծա. Տակէս Էֆենտիին երկ-
րորդ կարգի երկրորդ աստիճանի պաշտօնա-
տարութիւն շնորհեցաւ:

—Կայսերական կառավարութիւնն՝ զիմանե-
լով թանկանաւոր մեծ աւերութեանց, հաճե-
ցաւ ընդունելու վեցամեայ զինադադարում
մի, որ պիտի վերջանայ Մարտի 31ին առաջի-
կայ նոր տարւոյն:

—Պէյրատէն Հոկ. 12էն ըստ նոր տուեալի՝
արձակեալ հեռագիր մի կը ծանուցանէ, թէ
Սերվիոյ զօրաքանակին կացութիւնն ամենին
գոհացուցիչ է:

—Փարիզէն հասեալ հեռագրէ մի կը մանամք
թէ՝ յիշեալ մայրաքաղաքին Ռուսիոյ դեսպան
Օրլօֆ իշխանն գործունեայ կերպիւ կաշխատի
վաճառ հաշտութեան և վաճառ շուտով կարգա-
դրութեան Սրսեյեան խնդրոյն:

—Լոնտոնի թԱՅՄՁ օրագիրն ի ներկայու-
թեան զինուորական պատրաստութեանց Ռու-
սիոյ, կըսէ թէ՝ Անդղիան իւր օգտին միայն
ծանր ուղադրութիւն մատուցանելով, ամենին
հաւանութիւն պիտի չտայ որ օսմանեան դաւա-
ռաց մէջ զինուորական գրուումն լինի առանց
նախապէս համաձայնութիւն մի հաստատուելու
ի մէջ մեծ աւերութեանց:

—Աստրախանի կառավարչին մէկ յայտարարին
համեմատ՝ Տօն, Գուպան, Դէրէք, Աստրախան,
Օրէնպուրի, Ուրալ, Սիպէրիա, Եւրասիական
և Ամուր դաւառաց խաղախներուն թիւը՝ որք
պատրաստ են ի Մարտ մտանելու, 344 հազարի
կը հասնի:

—Մեծա. սօքթօր Չայեան բժիշկն իւր նըս-
տած առաջին տունը փոխելով, այժմ կը բնակի
Ֆասուլա թաղէն քիչ մը անդին Պոյաճիտիքա
փողոցին բերանի մեծ տունը՝ որուն ներքեւ գե-
ղարան և կաղնարարի խանութ մի կան: Տօք-
թօր Չայեանը ամեն օր կէսօրէն ետեւ ժամը 2էն
մինչև 4, կը շարունակէ նայիլ և դարմանելայն
ամեն հիւանդներն՝ որք իւր բժշկական խորհր-
դոց և օգնութեանը կը խմեն: Այս բարեպա-
տեհ առթիւ արժան կը համարուի յորդորել
զհամազգի Զմիռնաբնակ ժողովուրդն՝ որ նա-
խամեծար համարին մեր ազգակից բժիշկներն
որք ոչ նուազ վարպետ և փորձառու են քան
զօտարս, և որոց թիւը կըլսանուի վերոյիշեալ
սօքթօր Չայեանը, որ արդէն իւր բժշկական
ծառայութիւնները յաշողութեամբ կը մատու-
ցանէ Աղքատասիրաց Ընկերութեան, ինչպէս
նաև համազգի և օտարազգի անհաստաց:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

Բամալակն հանդարտութեան մէջ կը գտնուի
միշտ և այսօրուան գինն 300—310 շաբուշ է
առ կենդինարն:

Աֆիօնն ընդհակառակն կուզուի և գինն
անակնկալ կերպիւ բարձրացան: Այս շաբթու
50—60 կըլսուի վաճառեցաւ 180 շաբուշով առ
չէքին, լաւ ապրանք: Նշանակութեան արժա-
նի է սակայն թէ՝ այս տարուան աֆիօնի տեսակն
ընդհանրապէս գովելի չէ, այսինքն գոյնն առ-
րուած է յանձնեաց՝ որք ամեն տեղ անպակա-
էին աֆիօնին հիւթը ժողովելոյ ժամանակն:

Փայամուտի գիններն օրօտօրէ կը բարձրանան
և այսօրուան արժէքն 120էն 165 շաբուշ են
ըստ տեսակին:

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԱՐԵԿԱՍԵ

ԴԵՂԱՅԵՏԻ ՀԱՂԱԹԻԷԻ

ՀԱՂԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԻՆԻՆԵ

Մարդոց շրջանը գրուեալն (հիւթէ) շատ յոգնած ըլլալ
սակալի ախտ մըն է և զիշերուն ամենափոքրիկ շարժումը կամ զբը-
գուցութիւնը վշտալի է յոյժ. վստի գի. ուր գտնուել է անոր դե-
ղը: Մեծ գեղը այս է. քիչ խմէ գինի, բարեկուր, և ուն-
ից ըմպելիք. և աւելի աղէկ կըլլայ որ բոլորովին հեռանա առ-
նոցմէ, և ամենին չեմօս. նմանապէս խափէ մի խմի, և անու-
տեղ թէթե թէթով (չոյ) գոհ եղի: Կարելի եղածին չափ մա-
քուր օդ ձեռն ամեն գիշեր իմ ղեղաճատեան երեք կամ չորս հատ
կըլսէ, շատ մի կեր և համեմունք (սուլց) հեռի կեցի: Եթէ
այս օգտակար կանոնները չըլլան թեամբ ի գործ դնելու ըլլաւ,
միտք շուտով պիտի հանգստանայ, մարմնը առողջ պիտի ըլլայ և
պիտի մոռնա թէ զգաց շարժումն ունեցար:

ԱՆԿԱՐԻՆԻՆԵ ԵՐԿԱՍՄԱՆԸ

Այս գործարանաց վերաբերեալ ամեն հիւանդութեանց մի
թէ կղկնէ շափն աւելի լրացելու կըլսէ կամ բաւական չէն ըլ-
լաւ, թէ բարձր կամ աւազ երկվամեայ կը հասնին կամ թէ ա-
ռնոց մեղքաւոր կը գոյանան մէջին համապատասխանած մասը: Այս
ամեն հիւանդութեանց ժամանակ պիտիք և Հոլանտէի դեղահատ-
քը առնուլ տալաւ հրահանգաց համեմատ և անոր սպեղանիքը շո-
գիւր երկվամեայ վարի կողմը անկողին մտնելու ժամանակը: Այս
գործունէ անդական օգնութիւն մի պիտի մատուցանէ, պիտիք ու
բիւ գեղեցիկ ըլլաւ անոր գործածուած պիտի ըլլան:

ՍՏԱՄՈՒՄԻ ԱՌԻՈՒՆԸ

Ո՛ր է և զիշ մի չկրնար ստամոքսի գործութիւնը նորոգել և
աղէկանել զայն շուտով՝ ինչպէս այս դեղահատեալը. որք անարթ,
խառնութեան կամ վատթար կերակուրէ պատճառաւ բոլոր թէթ-
ուութիւնը կըլսան և կը հասնին ի լեարդն (սուլց ֆիշեր), ու
որուն գործողութիւնը կը կարգադրեն. զիշերու աստիճ. ձգտան
(սփալ) դեպքերու մէջ սքանչելի ներգործութիւն մի ունի և լեղի
ու ստամոքսի ամեն անկարգութիւնները միշտ կը բժշկէ:

ԲՈՐԲՈՒՄԻ ՌԻՒՄԱՆԻՆԸ (ԴԻՍԻՄԻ) ՀԱՂԱՅԻՆ

Հիւանդութեան վերաբերեալ գործարանաց հիւանդութեանց
ամեն ախտն աւելի յաճախ կը պատահի և երբեմն աւելի վտան-
գաւոր է: Ասոց գործողութեանց անկարգ ընթացքին առաջինը
Հաները կրնան միշտ կարգադրուիլ Հոլանտէի հաշակաւոր դեղա-
հատից միջոցաւ: Ասոք շուտով կը դարմանեն արեան օր և և առ-
ժամանակեայ անաբաւութիւնը, կը թէթեցնեն խցուած շնորանի-
քը, և կը բարեխառնեն շնառութեան աստիճ. արագութիւնը և կո-
րողութիւնը կուտան շնափողին ու թոքերուն դիւրութեամբ ու կո-
նմաւորապէս գործելու: Այս դեղահատեալը իրենց մաքրողական
գործութեանը կը արեան արիւնը ամեն աղակողութիւններն, և այս
եղանակաւ կը բարձրանն զգրութիւնը (սփալ) ընդդէմ ծեւրակ-
անի, շնափողութեան, և ուրիշ թոքային տկարութեանց:

ՏԿԱՐԱՅԵԱԼ ՄԱՐԳԻՆԱՅԻՆ ԲԱՂԱՅՈՒԹԻՆԵ

Տկարութեան, թուրութեան և զգացաւթեան դեպքերու
մէջ, որքն օր և և բնական կամ գերբնական չափազանցութեան յո-
աւը եկած են, այս դեղահատից պիտիլը և նորոգիւ ներգործու-
թիւնը մեծապէս օգտակար է. քառի մարտողութիւնը կըլսուի հա-
տաւ, մարմնին ամեն հիւթոց թափումը կը կանոնաւորէ, զգու-
գրութիւնը կը բարձրանն, հիւանդին միտքը կը յարգարե և վերա-
պէս առողջութիւնը ձեռն կը լեքի:

ՀՈՒՄԱՆԻՆԸ ԴԵՂԱՅԱՌԵՐ ԵՐԿԱՅԻՆ ԵՐԿԱՅԻՆ

Անեղութեան հիւանդութեանց համար
Շնափողութիւն, Երեքամեութիւն, Երեքամեութիւն,
Խախտն ախտ, Տեղափոխութիւն, Երեք օրովայնի,
Խիւթ (սուլց), Զրգողութիւն, Միկարգութեան,
Հարբուցիւ, Անմարտողութիւն, Բարձրութիւն,
Ծիւրական ախտ, Գալուցի, Ախտ բերեաց,
Թանշ (սփալ), Բարձրութիւն սրտ, Անկողնութիւնը կո-
րող պարանոցի, Գար կամ խիճ միջու-
նայն, Ախտութիւն, Նոցի, Մարմնային հիւանդու-
թիւն, Կրկն հիւանդութիւն, Կրկնապատում, Կրկնութիւն,
Փորձացաւ, Ափողիտեան ախտ, Խցողութիւնը:

Գիտեալ արժան է որ տոկեալ հրահանգներ կան ամեն իւրաքանչիւր
որոցմէ մէկ հատ կը գտնուի իւրաքանչիւր առկին մէջ ի տեղի
կութիւն հիւանդաց, ամեն պարագայից մէջ:

Խմբագիր—տէր լրագրոյն,

Գլխաւ. Գ. Պալէապարեան:

Ի ՏԿԱՐԱՅԻՆ ԱՐԵՎԼՈՅՍՈՅ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ